

O b s a h

Z HISTORIE PŘIROZENÝCH VĚCÍ 5

Úvod se nechte, ale 7

HADI NA POUŠTÍCH, V PRALESÍCH A VE VODÁCH

Had a jeho svět

I

Z pozorování vzniká zájem i láska — Hadí vejce je jiné než slepičí — Kde jsou hadi v zimě? — Rozšíření hadího kmene — Nemá nohy a přece leze — Co se mnohým nelíbí: jak had žere — Jídelní lístek hadů 11

Velikáni mezi hady

II

Farao Ptolemaius a krajta — Zmije nenávidí třesk zbraní — Jelení parohy se vznášejí v soumraku — Chytračka anakonda — V počtu je síla 23

III

Záhada rozžatého světla — „Bezcitnost“ vede k záhubě — Hagenbeck v drtivém živoucím svěráku — Zfilmovaný zápas tygra s obrovským hadem — Hadi z Habeše v římském zoo — Krajta ve vraku lodi — Kokainová injekce a její tragické následky — Zbabělé opičí mámy ponechávají mláďata na pospas hadu — Slabé nervy anglické lady — Souboj obrů z říše nebezpečných plazů 26

Hadi černého zemědílu

IV

Mamba, zlý přízrak bushe — Kamenný štít na hlavě domorodých žen — Čtyři vraždy v několika vteřinách — Mamba dává na jevo odpor k loveckému halali — Jedovatý plaz nerespektuje pravidel pohostinství — Radikální zákrok — Mamba se zmýlila v druhu kůže — Garden party — „Letící šíp“ nečiní rozdíl mezi bělochy a domorodci — Černé skvrny, pečeť smrti jedem mamby — Věrnost až do hrobu — Mamby v zajetí — Nebezpečné soupeřky 31

V

Lenivost vede k záhubě — Kanibalí láska zmije útočné, „ropuchy mezi hady“ — Modelový klobouk a jeho překvapující okrasa — Rušitelé nočního klidu jedné kaferské dámy — Souboj zmije útočné a černé mamby - na kolbišti zůstávají dva mrtví — Batoleti z rodu hlodavců se nevyplácí přílišná důvěřivost — Fontána hadího jedu — Plivající kobry — Síťová houpačka budí nelibost kobry — Kapr a hádě, čili co se v mládí naučíš . . . — Tertius gaudens — Kobra obojková si cení svou kůži — Fair play při boji s rodným bratrem — Krkavčí máteř — Kobra je všudypřítomná — Nově objevená kobra vodní . . . 35

VI

Hauí, mal a modari, zaklínači hadů — Prozíravost Napoleona I. kontra milosrdenství Allaha — Efe se křivdí: Kleopatřinu smrt má na svědomí uraeus, dvorní had egyptských králů — Egyptský kult zvířecích božstev — Záludná hra — Duševní deprese činí z jedovatého hada trudnomyslného bezbranného tvora — Táborové ohně karavan vyhledává zmijs rohatá jako krematorium — Důmyslný lov opeřenců 45

VII

Kuriosní lovec hadů — Zmijs útočná se projíždí v přepychovém voze se zlatou mládeží Kapského Města — Špatný příklad černošského dozorce hadů 49

Vláda hadů v Asii

VIII

Nebezpečná záměna hnízda kobry královské se stromovými užovkami — Hadí požírač hadů — Šťastné klopýtnutí majora Beddoma — Kobra královská si sestavuje živý jídelní lístek zahvzdáním na druhé hady — Turban záchrancem života — Královně džungle se nezamlouvají magická kouzla — Kobra královská v pozorování přírodopisců — Hrozný je hněv mocnářův, hroznější jed královské kobry — Vládce nad životem a smrtí 53

IX

Noc brejlovce indického, nabitá dobrodružnými zážitky: lov na tučnou krysu; had polapen zaklínačem a oloupen lstivě o zuby; konec korunuje dílo - brejlovci se dostává hudební výchovy — Brejlovec se neřídí výsledkem zubařské operace — Šikovnost nejsou žádné čary — Choroba z povolání u hadařů — Čest hrdinnému mungovi! — Přenosná otrava krve hadím jedem — Maharadžova pomsta — Nic není tak zlé, aby to nemohlo být ještě horší — Mravenec koná práci kata — Brejlovec-vrah je sprostěn s velkými poctami nařčení — Svůdná pověra o démantu v žaludku hadů 59

X

Indická legenda o kobře a zmijsi řetízkové — Lehce rozdává smrt, lehce jí ale také propadá — Ó lstivosti, tvé jméno je - zmijs řetízková — Jak si tikpolonga zařizuje život — Ptáče zaměňuje osudně zmijsi zelenou za lianu — V pralese džungle je jako v ráji: trhati plody se stromu je zakázáno — Pokusy nelitostné, ale poučné 67

XI

Když srpnový úpal sežehl mozky . . . — Jak se dívá věda na pověsti o mořských hadech a jiných nestvůrách — Mořský had si libuje v liduprázdných mořských zákoutích — Sebevražedné láskování — Hygienická lázeň ve slané vodě se smrtelnými následky — Výzkumné pokusy — Žralok, pán nad vodami — Mořský orel, hrdý král vzdušné říše — Příbuzní kober v moři 71

XII

Dva dělníci kráčeji buitenzorgskou silnicí do ráje — Cibetka je mistrem popravčím v rukou spravedlnosti — Bungar se dává portretovat — Smrtící hračka — Jepičí život malých hadích krasavců, zmijsi pestrých 77

XIII

Fantastická čísla indických statistik o usmrcení dravou zvěří — Historik nedokončuje své dílo, protože na dějinné výroky není spolehnutí — Opatrnost matka moudrosti — Dvě odporující si zprávy — Domorodci jsou lehkomyšní; ještě lehkomyšnější jsou jejich umouněné ratolesti — Pravdu nutno hledat začasté uprostřed 81

XIV

Bílé myšky prokazují obětavě svou oddanost — Vědecký pracovník je popuzen fantastickými výmysly básníků — Labužnický had pojídá vejíčko podle všech pravidel etikety — Césarové zaplašují nudu — K antickým autorům je nutno být shovívavým 84

Hadi pod hvězdnatou vlajkou

XV

Rozzuřený vůl nemůže setřást chřestýše, zloducha prerie — Naddovessju propůjčuje Siouxům část svého jména — Básnická fantazie poráží knock-out vědce střízlivost — Noční sněm chřestýšů — Je chřestýš zvířetem denním či nočním? — Přeborník v mnoha sportovních disciplínách — Čarodějny kruh ze žíněného provazu. 89

XVI

O chřestýši kolují zlé klevěty — Jeho navštívenkou je hnusný zápach — Jablko nepadne daleko od stromu — Generálův syn má sběratelskou libůstku — Jak se léčila otrava hadím jedem na plantážích s černými otroky — Při polibku pozor na partnera! — Jak daleko had slyší a vidí? 94

XVII

Skutečnost, kouzla zbavená: sličný hadí král s brillantovou korunkou a hnusný chřestýš brillantový — V zákeřnosti vede ploskolebec vodní — Ploskolebec vodní nemá rád spolunocležníky — Dojemná ctnost vražedného maniaka — Se smrtí se nezahrává — Korálovci nemají s korálem nic společného — Rozvoj techniky je zánikem romantičnosti 98

Za hady do Jižní Ameriky

XVIII

Ferro di lanza se nedá vyrušit z klidu — Křovák kopinatý a smrtonosné kouzlo jeho domoviny — Černý den na Martinique — Jak na zemi, tak na vodě — Náhlý soud nad rušitelem veřejného pořádku a klidu — Drastický doklad poroby černošských otroků na plantážích — Zajímavá farma v Butantanu — „Dojení“ hadů — Účinky hadího sera 103

XIX

Královna Alžběta Rumunská o svém strýci Maxovi, slavném badateli princů z Wiedu — Urozenost není na závalu přísně vědecké práci — Pokus o vyléčení lepry uštknutím cascavelou — Indiáni si hnuší jedovaté hady — Žararaka a labaria pracují čistě a s jistým výsledkem — Krásná Indiánka Kate a její smrt 110

XX

Obětaví rodáci malých měst — Lékař, uštknutý zmijí obecnou, sleduje a zaznamenává pečlivě průvodní příznaky otravy — Hallstadtská kostnice — Zmijí jed bloudí tělem a ničí zrak i sluch — Rozhlas a letadlo ve službách lékařské vědy — I naše zmije nás zajímá 116

XXI

Šurukusu vítězí nad věrností psa — Motýl nepřímou příčinou smrti — Utatá hadí hlava vraždí ještě po šesti hodinách — Hadí pečinka specialitou domorodé kuchyně — Marná oběť — Kouzlo neznámých jmen — I na hada někdy dojde 123

Hadí nejmladší pevniny

XXII

Austrálie, teskný díl světa — Krevní msta — Kinghornův spis „Snakes of Australia“ — Na úsvitu života jej skosila smrt — Nejvíce bují plevel — Weekendový výlet se stal poutí do nenávratna — Pazmije trnitá soupeří s pazmijí krátkou o palmu vítězství nad ostatním tvorstvem — Had původcem šílenství — Australský opeřenec provádí s jedovatým plazem zlé žertíky 129

XXIII

„Starý bushmann“, úspěšný soupeř mnohých herpetologů — Vědecký rozpor — Pazmije páskovaná jako přeborník ve skoku — Hříplinný pes umírá nešťastnou náhodou, druhý hrdina je veštván ve smrt — Nezáleží na množství, nýbrž na síle — Serum jediným účinným prostředkem proti hadímu uštknutí — Hranice plápolá 135

XXIV

Nesvatá trojice — Soud pazmije páskované nad opovážlivou krysou — Vzácné exempláře hadích odrůd — Blavor je milován badateli a nenáviděn ještěrkami — Další dvě ratolesti početného hadího rodu nejmladší pevniny — Nepřehledná řada náhrobků průkopníků civilisace, skosených zákeřným hadím jedem 140

NENÁVIDĚNÝ KROKODIL

XXV

Filmové ateliery mění přírodní zákony v sensačnost — Alexander von Humboldt je autoritou ve světě vědeckém, ale ne ve světě filmových světel — Brak je brakem, ať používá jakýchkoliv prostředků — Výchovné posláni filmu 145

XXVI

I genius má své slabiny — Město Krokodilon odvádí desátky ještěřům Nilu — Vyhlazovací boj ve jménu módy — Kde končí oblast civilisace, počíná oblast krokodilů — Intimity krokodíliho života — Pták osobním lékařem ještěřního ptáčníka — Všem stejnou měrou! — Smrt ve vlnách jest příjemnější v objetí rusalky než v jícnu krokodila — Ještěř se opovažuje ochuzovat badatelovu sbírku — Zákeřný ve vodě, zbabělý na suchu — Není radno, zneprátelit si autora biografie — Rušný život nebere konce 147

XXVII

Na Madagaskaru se koná soudní přelíčení. — Poslední instancí jsou posvátní krokodilové: muž začaroval sousedova psa, takže jej zachvátila vzteklina - rozsudek krokodilů: smrt; závistivá matka dcerky vhodila do sousedčiny zahrádky hada, aby uštkl jejího synka - rozsudek krokodilů: smrt jí i děcku; muž ztloukl souseda, který mu otrávil jedinou kravku - rozsudek krokodilů: částečně vinen, amputace nohy 153

XXVIII

Mladí krokodilové s dobrou výchovou jsou hraví a přítulní jako štěňata — Jak loví krokodily konžští černoši — „Jezdecký oř“ Tentyritů — Krokodil je velkovýrobce pižma — Apollonopolidští kuchaři upravovali ještěří maso svérázným způsobem — Drsní synové Neptunovi vyřezávají vajíčka z těla živé krokodilí samice 157

XXIX

Dnešní dodavatel přepychové kůže býval Egypťany uctíván jako božstvo — Královna Karthaga Salambo, je uložena po smrti v hrobce společně s mumii krajty a krokodilů — Jeskynní pohřebiště balzamovaných krokodilů na poloostrově Nilu — Hříchy otců se mstí na dětech — Přelstění krokodilové: lovec zachraňuje svého psa; osel se zachraňuje sám; biblického patriarchu ochránila prý ruka boží 160

XXX

Indičtí pariové, vyvržení z lidské společnosti zkracují pozemské strasti svých dětí: ověšená deska je plovoucím rovem novorozeňat — Pout po vlnách v doprovodu lidských mrtvol a zvířecích zdechlin — Hudba přepychového hotelu hraje nevědomky pohřební píseň — Krokodil ceylonský naplňuje lidský osud: Do ráje indických bohů vzlétne třepotavě čistá dušička 164

XXXI

Veletoky nepostačují touze asijského krokodila po širých dálavách — Žravý ještěř shltne i kameny — Náhlé zaskočení je nejúspěšnějším způsobem boje — Zákeřnost i zbabělost stejná v Gangu jako v Nilu — Pes se děsí svého dlouhého stínu v domněnce, že je to krokodil — Obrovský ještěř vyvraždil tříčlennou rodinu — Opovrhl hlavou své oběti — Bratrská láska ochraňuje, ale nezachraňuje 167

XXXII

Stoupenci sekty posvátných krokodilů putují ze všech končin Indie do města Karrači — Tajuplné mystérie v chrámové svatyni — Rybník krokodilího božstva — Velekněz řídí obřady krmení bohů berlou se zlatým krokodilem — Omilostnění poutníci vracejí se k domovům v blažené extasi 170

XXXIII

Amerika předčí jiné světadíly i nebezpečností zvěře, tvrdí Yankee — Mr. Bartram, velký lovec pstruhů, aligátorů a kachen před bohem — Myslivecká latina pobaví příjemně ve venkovské hospůdce, v cestopisech není však na místě — Obrácená pravda: nejprve hry, pak chléb — Mučednická smrt 173

XXXIV

Svět jupiterových lamp není světem ryzího kovu — Plavba ve vratkém člunu mezi špalírem aligátorů — Gaviál Gangu dodržuje důsledně dietu — Kajmani černí jsou odstřelováni od ranního úsvitu do západu slunce — V soutěži o cenu za nelítostné vraždění vítězí šelma lidská — Útlocitnost se musí projevovat činy, ne pouze slovy — Souboj dvou kajmaních odrůd — Kajmanní matka odmítá úlohu Niobe — Klamání kajmanních samců o samičky 176

XXXV

Princ z Wiedu sledoval také ještěry — Žakaři a jejich domov — Jídelní lístek žakarů — Pižmový zápach prozrazuje žakara, i když se již dávno ponořil do vody — Mladi žakaři nedají se rodiči zahanbiti — Indiáni kmene Kaničanas loví kajmany lasem — Vědomá či nevědomá hypnosa? 181

DRAKY OŽIVENÉ DVACÁTÉ STOLETÍ

XXXVI

Drak ve tvůrčí obrazotvornosti — Středověk si přetvořil fantastického draka ve zrůdu kohouta a ropuchy a překřtil jej na baziliška — Draci a baziliškové jsou duchovní potomci předpotopních zvířat pravěku — Vědecké výpravy utopistických románů objevují poslední mohykány předpotopní fauny 185

XXXVII

Do Holandska přicházejí zprávy o dracích na ostrově Komodo — Poručík van Steyn je postaven v čelo „trestní“ výpravy — Loď zastaralého typu zvládne zuřivý příboj snáze než moderní parníky — Komodané popisují draky — Ze Šavla se stává Pavel 188

XXXVIII

Zjevuje se dračí dvojice - celý vojenský oddíl vypálí do ní salvu — Při křtu třemi učenými muži je sani dáno jméno „varan obrovský“ — Obrovské ještěrky se staly pokrevními příbuznými draků — Stat v časopise Bulletin du Jardin botanique má v zápětí putování národů na dračí ostrov — Holandská vláda označuje Komodo za nepřístupnou rezervaci 190

XXXIX

Zoolog koná nejprve teoretické přípravy — Informace zní: drak upláchne lstivě i při několikavteřinové nepozornosti; drak rozpáře člověku život jediným mávnutím pazouru — Domorodí dělníci stavějí past za hlasitého odříkávání modliteb — Zoolog a jeho spolupracovníci vyčkávají příchodu draka raději v korunách stromů — Zklamané naděje 192

XL

Večerní stíny se kladou na zem. Drak se vrací . . . dveře zapadly - konečně polapen! Když drak zápasí o volnost — Celkový úlovek devatenáct draků. — Dva varani obrovští se plaví po moři do severských států Evropy 196

Začátek na konci 199

Rejstřík přírodopisných jmen 201